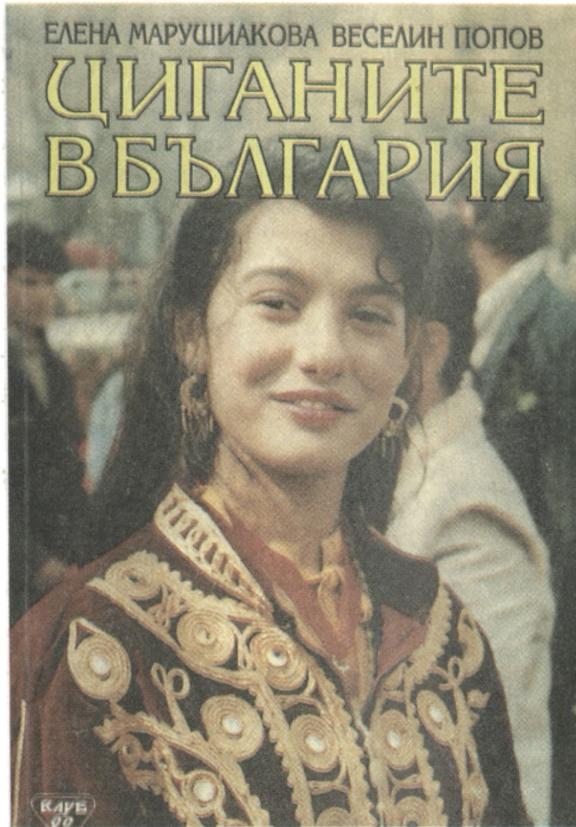

ИЛОНА ТОМОВА
ЦИГАНите
В ПРЕХОДНИЯ
ПЕРИОД

МЕЖДУНАРОДЕН
ЦЕНТЪР
ПО ПРОБЛЕМИТЕ
НА
МАЛЦИНСТВАТА
И КУЛТУРНИТЕ
ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ

Заглавни страници на книгите на Ил. Томова „Циганите в преходния период“
и Е. Марушиакова и В. Попов „Циганите в България“

конкурентоспособни на трудовия пазар. В средата на 90-те години безработицата при ромите достигна катастрофални размери. След приемането на закона за връщане на земята на нейните собственици от 1991 г. и разпадането на ТКЗС огромна част от ромите, живеещи по селата, остана без поминък. Това засили миграционните процеси към големите градове (поради по-добрите шансове на мъжете за намиране на работа) и към планините (където цели семейства събират гъби, билки, диворастящи плодове и охлюви, ползвачи се с добър пазар извън страната).

Социологическите прогнози в средата на 90-те години сочат две тенденции: първо, концентриране на повече роми в градовете като постоянни заселници и, второ, преминаване на част от уседналото ромско население към полуномадски начин на живот. Тази перспектива несъмнено поставя определени проблеми пред обществото и държавата.

Общото спадане на доходите на населението подхранва конфликти между ромите и останалото население на икономическа основа. Ситуацията се усложнява допълнително от правонарушенията от страна на някои роми, които се тиражират манипу-

лативно от средствата за масова информация и заливат негативното отношение към общността като цяло. Освен това главно по икономически причини хиляди ромски деца остават извън училището. Нараства опасността от маргинализиране на все по-вече роми.

Социологическите изследвания показват големи вътрешни различия в социалното положение на ромите. Показателен е фактът, че само около 1/10 от тях са по-заможни. Макар и по-рядко, срещат се и производители на някакви стоки. Повечето от ромските „бизнесмени“ осъществяват посредническа търговия със стоки от Турция и арабските държави.

Социолозите търсят и сочат онези социални механизми, чрез които обществото би могло да разкъса омагьосания кръг на безработицата, мизерията, маргинализацията и престъпността сред това население. Това са разкриване на работни места, подпомагане на частния бизнес, развитието на услугите в самите ромски среди, оземляване на домакинствата, преквалификация в области с дефицит на работна ръка и др. В стратегията на тази социална политика се включват и такива, изпитани в други страни средства, като участие на ромски представители в държавните институции и местните органи